

ADVAITA VEDANTA

Allereerst wil ik de organisatie van de Amorc Academie bedanken voor de uitnodiging dat ik hier (24 april 2001) voor U mag spreken.

Vanavond ga ik het met U hebben over de Advaita Vedanta, een oude Indiase filosofische stroming die zijn wortels heeft in de Veda's en de Upanishaden.

Enkele jaren geleden heb ik hiermee kennisgemaakt, middels het tijdschrift "INZICHT". Vandaaruit ben ik terechtgekomen op de Erasmusuniversiteit Rotterdam, alwaar er een advaita centrum is en alwaar je ook als student kunt studeren. Alhier heb ik mijn studie filosofie weer opgepakt, met als specialisatie Oosterse filosofie en met name Advaita Vedanta.

Nu is de Advaita Vedanta niet een gewone filosofische stroming zoals we die in het westen hebben. Het is ook een filosofische stroming en vooral ook een bevrijdingsweg, twee in een dus! Die bevrijding vindt plaats in de relatie tussen leraar en leerling in de zogenaamde "Satsangs", een soort didactische twee-gesprekken, waarover later in deze lezing meer. Ook hier doe ik wel eens aan mee.

De opzet is dat ik graag het een en ander vertel over dit onderwerp, echter ik wil ook ruim de gelegenheid laten om U aan het woord te laten en ervaringen uit te wisselen. Met name na de pauze van 9 uur zal hiervoor veel gelegenheid zijn, echter U kunt me gerust tijdens de lezing onderbreken voor vragen; mochten de vragen nog aan bod komen verderop dan zal ik dat wel aangeven.

Hopelijk kan ik U vanavond een beetje laten proeven van wat AV inhoudt.

Nu kort even de inhoud van vanavond:

- (1) Wat is Advaita Vedanta
- (2) Historische wortels.
 - Upanishaden
 - Advaita Vedanta
- (3) Enkele begrippen.
 - Brahman
 - Atman
 - Moksa
 - Jnana Yoga
 - Satsang
 - Eenheidservaring
- (4) Wat is de relevantie voor de rozekruisers? Hoe past dit in de filosofie van de rozekruisers Amorc. Wat kunnen we ermee?
- (5) Vragen en ervaringen uitwisselen.
- (6) Meditatie.

(1) Wat is Advaita Vedanta?

Het Sanskrietwoord “Advaita” betekent “afwezigheid van tweeheid” of “non-dualiteit” (a-dvaita). Het betreft de zijnservaring en de visie dat de hoogste werkelijkheid van je eigen zelf-zijn en de hoogste werkelijkheid van wereld en kosmos identiek zijn. Zelf, anderen en de wereld zijn aanwezig in een eenheidssfeer zonder scheidingen. Om deze onuitsprekelijke sfeer aan te duiden heeft het woord advaita de

voorkeur boven het woord eenheid, dat op iets zou kunnen duiden dat aan te wijzen valt en tegenover “veelheid” staat. Als zijnservaring is het non-dualisme een sfeer waarin je geen grenzen en scheidingen ervaart tussen jezelf en de ander, het eigene en het vreemde, lichaam en geest, micro- en macrokosmos, de kenner en het gekende, subject en object, mens en God. Voor zover ze er zijn, verschijnen ze in het Ene en betekenen geen doorbreking van dit Ene zonder tweede. Je doorziet ze als kunstmatig en betrekkelijk, namelijk aangeleerd en betrokken op een beperkt standpunt.

Als mens- en wereldbeschouwing is het non-dualisme onder woorden gebracht, voor zover dit gaat. In de filosofie heeft het een verdere uitwerking gekregen, vooral ook in de discussies met andere visies.

In de praktijk is het maken van scheidingen oorzaak van veel problemen, zowel in het individu als in de samenleving. Steeds ontstaan conflicten als het eden tegenover het andere wordt gesteld, als de ene mens tegenover de ander komt te staan. Gescheidenheid is een bron van veel conflicten. De oplossing van de problemen ligt dus in de radicale relativering van alle scheidingen en de zijnservaring van een groter geheel waarin alles en iedereen is opgenomen. Daarin blijven wel verschillen, maar deze verbreken de Eenheid niet.

Over de non-dualiteit kan niets worden gezegd. Bij elke positieve uitspraak hoort dezelfde uitspraak in negatieve vorm. Ga maar na...Als laatste kan alleen gezegd worden, dat het een oneindig zijn, bewust-zijn en geluk-zijn is.

Op allerlei plaatsen en in alle tijden is in de Indiase cultuur de non-dualistische visie te vinden, ook in de Bhagavat Gita.

De traditie die de non-dualistische leer van de Upanishaden voortzet en uitwerkt wordt de Advaita Vedanta genoemd. In deze traditie staan vele wijzen die bevrijd in dit leven (jivanmukta) aan anderen onderricht gaven. Sommigen van hen gaven in dit kader verhelderende filosofische uitwerkingen van de AV. Onder hen is Shankara (8^e eeuw) de meest vooraanstaande.

Ramana Maharshi (overleden 1950) en Nisargadatta Maharaj (overleden 1981) zijn twee advaita-leraren die veel westerse leerlingen hebben gehad. Door hen en door andere leraren is de advaita-benadering in het Westen bekend geworden.

Ook in andere tradities heeft het non-dualisme een centrale plaats, zoals in [het Kashmir shaivisme], het boeddhisme, [het daoïsme], de joodse en christelijke mystiek en het soefisme.

Ook in de westerse geschiedenis van het denken is de vraag naar het ene en het vele voortdurend gesteld. Vanaf de vroeg-Griekse natuurfilosofie, zoals Thales van Milete, werd gezocht naar de oorsprong en de dragende grond van alles. Bekende stellingen verwijzen naar de Natuur, naar God en naar de mens. De Natuur werd in vele vormen gezien: oa als oerelement bij de oude Grieken en als Scheppende Natuur in de Romantiek, de levensfilosofie (Schopenhauer, Nietzsche, Bergson) en de New Age-beweging. Gedeeltelijk wordt in deze opvatting de mens als onderdeel van de Natuur gezien – de mens doet er goed aan zich niet van Natuur te willen loslaten – gedeeltelijk als een wezen dat zich aan de Natuur kan onttrekken. De God van de joodse en christelijke godsdienst staat als Schepper los van het geschapene, waartoe de mens behoort. In de tweede helft van de 19^e eeuw kwam de mens in zijn rationele kennen centraal te staan, in de

wijsgerige antropologie en het existentialisme van de 20^e eeuw de mens met alle aspecten van zijn leven in de wereld. Daarbij benadrukten vele filosofen de dubbelzinnigheid van de relatie tussen mens en wereld/kosmos: enerzijds maken wij deel van de wereld uit, anderzijds hebben wij hier weet van en kunnen wij ons er (gedeeltelijk) aan onttrekken. Monistische visies, van materialistische tot idealistische laten de dubbelzinnigheid los om een van beide polen te benadrukken. De vraagstelling (wat is de oorsprong en dragende grond van alles; wie of wat ben ik?) is vaak overeenkomstig aan die van het Indiase advaitische denken. Daarom zijn vergelijkende beschouwingen mogelijk en wenselijk.

“Ten tijde dat gij een waart hebt gij u tot twee gemaakt,
maar dan, twee zijnde, wat zult gij doen? ...
Als gij van twee een zult maken
Zult gij Zoon van de mens zijn.”

Jezus in het Evangelie van Thomas

(2) Historie Upanishaden en Advaita Vedanta

Upanishaden

De oude en bekendste Upanishaden ontstonden in de 8^e en de 6^e eeuw voor Christus, de periode die gedeeltelijk voorafgaat aan en gedeeltelijk samenvalt met die van het optreden van Boeddha, Confucius, Pythagoras (voor ons Rozekruisers zeer bekend!) en Herakleitos. Het zijn esoterische geschriften van kleine groepen leerlingen rondom een leraar, die zich in het woud hadden teruggetrokken: de woudscholen. Het woord

“Upanishad” wijst op het vertrouwelijk zitten bij de leraar (goeroe) om door hem onderricht te worden. Van hieruit is het begrijpelijk dat “Upanishad” ook geheime spreuk, geheime leer en geheime tekst betekent. Meerdere malen wordt er in de Upanishaden op geheimhouding aangedrongen.

Alleen in een vertrouwelijke relatie tussen leraar en een waardige leerling zag men de mogelijkheid dat de leer werd begrepen. In de Upanishaden zijn veel aanwijzingen te vinden die wijzen op een ontstaan buiten de brahmaanse kring.

Sommige belangrijke uitspraken worden aan mensen van de krijgsliedenstand (kshatriya's) toegeschreven en de kennis van de Veda's wordt wel als lagere kennis afgeschilderd. De Atman-leer waarvan al sporen in de Rigveda te vinden zijn, zijn door deze krijgslieden uitgewerkt. De brahmanen hielden zich vooral bezig met offerrituelen; hieruit verdween langzamerhand het kosmisch-mystieke element. Gesteld kan worden dat de Atman-Brahmanleer evenals het Boeddhisme een reactie was op het vedisch ritualisme. De Upanishaden vormen het einde en volgens velen de climax van de Veda's: de Vedanta. Het zijn mystieke en filosofische verhandelingen. In feite ontstonden de Upanishaden in een tijd dat de officiële brahmaanse offerreligie gedeeltelijk was vervlakt tot een geheel van lege vormen, die velen niet meer bevredigde. Nu zitten we in het westen ook in een tijd dat de bestaande godsdiensten velen niet meer aanspreken!

In de Upanishaden is inzicht (in de werkelijkheid voorbij de wereld van samsara) het middel tot bevrijding, ja de bevrijding zelf.

De Upanishaden bevatten een grote diversiteit aan materiaal. De aansluiting aan de rituele traditie is reeds genoemd. Theorieën over het ontstaan en de aard van de kosmos, het

leven en de mens vormen een groot deel van de Upanishaden. De belangrijkste leer is die van het Atman-Brahman. Vaak worden deze twee woorden in de Upanishaden als synoniemen gebruikt. Wanneer er verschil in betekenis is, is het Brahman het Absolute aan de object-zijde, het fundamentele kosmische principe – het Atman het Absolute aan de subject-zijde, het Zelf, het fundamentele geestelijke principe. De belangrijkste stelling in de Upanishaden is “Atman is Brahman”.

Het Atman-Brahman kan worden gekend, maar deze kennis is niet met behulp van de zintuigen te verwerven. Wanneer men alleen zintuiglijke kennis van de wereld bezit bevindt men zich in een toestand van onwetendheid (avidya) betreffende de hoogste werkelijkheid. Deze empirische kennis is ook een foutieve kennis, omdat ze de veelvormige wereld in plaats van het Brahman en het eigen lichaam in plaats van het Atman voor absoluut houdt. Werkelijke kennis, jnana, kennis van het Atman-Brahman gaat voorbij de veranderlijke wereld.

Atman kan ook niet het object van kennis zijn, omdat het het subject van het kennen, de “kenner” is. In de Brihadaranyaka zegt Yajnavalkya: “Hij die nooit wordt gezien is degene die ziet. Hij die nooit wordt gehoord is degene die hoort. Hij die nooit wordt gedacht is degene die denkt. Hij die nooit wordt gekend is degene die kent. ... Hij is je Zelf, de innerlijke heerser, de Onsterfelijke.” Alleen door een steeds verdere gerichtheid naar binnen kan een directe zekerheid van dit Zelf worden verkregen”.

Toch worden er in de Upanishaden pogingen vermeld om het Atman-Brahman aan te duiden. Een zekere Shakalya probeert dit bijvoorbeeld en wijst onder andere de aarde, het verlangen en de vormen aan. Yajnavalkya wijst hem terecht. Hij moet voorbij het genoemde gaan om bij het Atman uit te komen. Maar het Atman is noch dit noch dat (neti, neti) (Brihad.3.9.26).

Hoewel concrete voorstellingen van Atman-Brahman worden verworpen, worden ze vaak wel als nuttig beschouwd. De meditatie op bepaalde voorstellingen als symbolen van Brahman helpt de zoeker om verder te komen, misschien zelfs tot het Brahman zelf. Zo kan het begrip prana (adem, levensadem, leven, levenskracht) door abstractie de betekenis van oergrond krijgen. Brahman is prana, de levenskracht in de kosmos en in de mens.

Maar ook zijn er uitspraken in de Upanishaden waarin het Brahman voorbij het prana wordt gesteld. Ook dit voorbeeld wijst op de eerder genoemde lijn in de Veda's, die vanuit het empirische concrete, via symbolisering en abstractie, gaat naar het absolute Atman-Brahman. Later wordt het Brahman beschreven als saccidananda, als Zijn, Bewustzijn-Gelukzaligheid. Brahman als Sat omvat alles wat bestaat, de gehele empirische werkelijkheid. Het zijn van de werkelijkheid, dat wat haar werkelijkheidskarakter geeft. Toch gaat Brahman boven deze werkelijkheid uit, omdat het er ook de schepper van is. Als zodanig is het a-sit, niet zijn. In de latere Upanishaden transcendeert het Brahman ook dit paar van tegenstelling: Brahman is noch zijnde, noch niet-zijnde. Als Cit verschijnt het Brahman als kennende subject, de kenner die altijd aanwezig is en nooit verandert. Dit is het zuivere bewustzijn, het Atman, dat geen ander licht nodig heeft dan zichzelf. Brahman als Ananda, de Gelukzaligheid, staat tegenover het lijden, dat overal aanwezig is waar Brahman niet wordt gezien. Het Brahman is voorbij honger en dorst, pijn en illusie, ouderdom en dood.

In Brahman is geen enkele scheiding meer, alleen geluk, gelukzaligheid, extatische vreugde. Dit is de kern van de mens, het Atman, het Zelf. Het sat (zijn), cit (zuiver bewustzijn) en ananda (gelukzaligheid) duiden op het Brahman, die in absolute zin zijn, bewustzijn en

gelukzaligheid is. Als begrippen met een inhoud zijn ze symbolen die naar Brahman verwijzen, maar nooit bepalen. Uiteindelijk vormen ze negatieve definities in hun ontkenning van alles wat empirisch is te vatten. Dit Atman-Brahman is de Werkelijkheid, boven veelvormigheid en verandering verheven. Dit is de wezenlijke eenheid van mensen en kosmos. Terugkijkend naar de empirische wereld is er de gescheidenheid en verandering zichtbaar. Maar deze zijn niet de Werkelijkheid. Het is alsof (iva) er verandering is, alsof er gescheidenheid is. Waar het “alsof” in de Upanishaden niet wordt vermeld, dus wanneer er sprake lijkt te zijn van een realistische visie op de wereld lijkt het erop dat we steeds dit “alsof” moeten invoegen. De enige hoogste werkelijkheid, zo wordt gesteld, is het Atman-Brahman. De idee van deze enige werkelijkheid is in de Upanishaden overheersend hoewel dit niet tot een sluitend systeem is uitgewerkt. Er wordt steeds gesteld dat, hoe werkelijk de wereld ook is, het werkelijke in deze wereld Brahman is. Als Atman woont dit in ons, of nog sterker uitgedrukt: wij zijn dit Atman-Brahman. In zijn onderricht herhaalt Uddalaka dit vele malen voor zijn zoon Svetaketu: “Tat tvam asi”, “jij bent Dat”. Als hoogste werkelijkheid heeft dit in de geschiedenis van India een belangrijke rol gespeeld, omdat dit doorspeelde in de beoordeling van de alledaagse werkelijkheid.

Advaita Vedanta

De naam Vedanta betekent letterlijk het eind van de Veda. In eerste instantie slaat de naam dan ook op de Upanishaden, die de laatste delen van de Veda's vormen en als conclusie uit de Veda's worden gezien. Verder is de Vedanta de naam van de filosofisch-religieuze systemen die op de Upanishaden zijn gebaseerd. Als zodanig zijn ze orthodox-hindoeïstisch en

behoren ze tot de geaccepteerde darshana' (letterlijk zienswijzen), zoals ook de Yoga en Sankhya. Naast de Upanishaden worden in de Vedanta nog twee geschriften als autoriteit erkend, hoewel deze niet tot de shruti (openbaring) behoren. Ten eerste de Bhagavadgita, waarin vele ideeën uit de Upanishaden verder uitgewerkt worden. Ten tweede de Brahma- of Vedanta Sutra's, waarin een doelbewuste systematisering van de rijke inhoud van de Upanishaden te vinden is. Deze sutra's zijn in de eerste eeuwen van onze jaartelling op schrift gezet en worden toegeschreven aan een zekere Badarayana. Door middel van zeer beknopte aforismen wordt hierin een leidraad (sutra) gegeven voor het begrijpen van de Upanishad-teksten. Centraal staat het Brahman als hoogste werkelijkheid en de grond of oorzaak van al wat bestaat. Door de sterke beknoptheid hebben latere commentatoren aan de Brahmasutra's een verschillende uitleg kunnen geven.

Na de bloei van het Boeddhisme in India treedt de Vedanta als stroming in de 8^e eeuw weer duidelijk naar voren. Bekend is Gaudapa met zijn Karika's (leerverzen) bij de Mandukya-Upanishad. Hij is de eerste duidelijke vertegenwoordiger van de Advaita-Vedanta die hieronder ter sprake komt. Govinda, de leerling van Gaudapada, was de leraar van Shankara (Shri Shankaracarya) die de grootste filosoof van India genoemd wordt. Shankara leefde volgens de overlevering van 788-820, maar waarschijnlijk iets eerder, trok als bedelmonnik door India, ging steeds discussies aan met vertegenwoordigers van andere richtingen en stichtte kloosters met een monnikorde. Hij wordt beschouwd als de eigenlijke grondlegger van de Advaita (non-dualistische) Vedanta. Hij schreef commentaren op de gezaghebbende geschriften: de belangrijkste Upanishaden, de Bhagavadgita en de

Brahmasutra's en enkele kleine werkjes, zoals de Upadeshasahasri en de Atmabodha. Als de kern van de heilige geschriften ziet Shankara de leer van Atman-Brahman, de hoogste werkelijkheid, die non-dualistisch (advaita) is. De grootheid van Shankara ligt in het feit dat vooral hij deze leer systematisch heeft uitgewerkt. In zijn werk behandelt hij talloze vragen en tegenwerpingen, ook betreffende schijnbaar elkaar tegensprekende Upanishad-teksten. Daarom was hij wel genoodzaakt alles op een rijtje te zetten, voorzover dat ging. Een belangrijke bijdrage is zijn visie op de relatie tussen Atman-Brahman en de wereld zoals wij zie ervaren. Hij erkent het werkelijkheidskarakter van de wereld als een feitelijk gegeven in het praktische leven. Maar ten opzichte van het Atman-Brahman is de wereld slechts een betrekkelijke werkelijkheid. De hoogste en eigenlijk de enige werkelijkheid is die van het non-dualistische Atman-Brahman. Er is alleen het Ene, zonder tweede.

Ook betreffende de kennis moet een overeenkomstig onderscheid worden gemaakt. Door zintuiglijke waarneming, logische afleiding en getuigenis kunnen wij kennis verkrijgen, maar niet de hoogste kennis. In het gewone leven is er sprake van het niet kennen, of van het niet zien van de Werkelijkheid. De eigenschappen van Atman-Brahman en die van de wereld en de menselijke persoon worden door elkaar gehaald. Alleen het hoogste inzicht kan aan de verwarring een einde maken. Dat is dan meteen de bevrijding (moksha) van elke gebondenheid. De Werkelijkheid is vrij van zwaarte en beperking.

In de laatste 150 jaar zijn vooral Ramakrishna en Ramana Maharshi belangrijk geweest voor een hernieuwde belangstelling voor de Vedanta-weg. Bij Ramakrishna is de bhakti erg belangrijk; steeds spoorde hij mensen aan tot de gerichtheid op God. De kennis, het inzicht in het Absolute is

bij hem echter gelijkwaardig aan of aanvullend op het bhakti-pad. Ramana Maharshi leerde vooral het directe zoeken naar het Zelf. De weg tot bevrijding is het bezig blijven met de vraag: “Wie ben ik”.

Daarnaast zijn er anderen die de Vedanta uitdragen: Krishnamurti, Nisargadatta, Vimala Takar, Jean Klein en anderen.

(3) Enkele begrippen

In dit deel van de lezing van vanavond zal ik enkele begrippen met U bespreken die van groot belang zijn binnen de Advaita Vedanta.

Brahman

Brahman, het Ene, is een state of being, een staat van zijn. Het is noch een “Hij”, een persoonlijk zijn; noch is het een “Het”, een onpersoonlijk concept. Brahman is een toestand die er is als alle subject/object onderscheidingen opgeheven zijn.

Brahman is uiteindelijk een naam voor de ervaring van de tijdloze, volheid van zijn.

Brahman wordt aangeduid met: sat (being, zijn), cit (bewustzijn) en ananda (gelukzaligheid). Dit zijn niet zozeer kenmerken van Brahman, als wel termen die mensen gebruiken om uitdrukking te geven aan Brahman. Het betreft een interpretatie achteraf van de ervaring.

Sat verwijst naar het ontologische principe van eenheid, naar de eenheid, die niet samengesteld is uit delen, het existentiële substratum van alle subjecten en objecten. Brahman wordt ervaren als pure en ongekwificeerd zijn.

Cit verwijst naar een onveranderlijke getuige van ons zijn. Brahman ervaring is een verlichtende ervaring; het is een staat van bewuste verlichting.

Bliss verwijst naar het feit dat de ervaring, vreugdevol en extatisch is, met een onvergeliijkbare pracht/schittering.

Dus Brahman is een volheid van zijn die een verlichtende werking heeft en die vreugde is. Het heeft zijn basis in ervaring en niet in pure speculatie. En deze ervaring, die uiteindelijk blijvend is, is het doel van het leven.

Atman

Het centrale thema van de Advaita Vedanta is het realiseren van de Eenheid: elk verschil (in essentie) tussen mens en Realiteit (=Brahman) is fout. Want wie zichzelf kent, kent Brahman. En deze zelfkennis is als het ware “reddende” kennis. Het helpt de kenner om pijn, ellende, onwetendheid en slavernij te overwinnen. Door het kennen van het zelf ontstaat vrijheid en wijsheid.

Atman, het hoogste Zelf, is dat pure, ongedifferentieerde bewustzijn, tijdloos, zonder ruimte, voorbij het denken; het is niet-verschillend van Brahman en het ligt ten grondslag aan en ondersteunt de individuele menselijke persoon.

In het diepst van mijn wezen, ben ik niet verschillend van De Realiteit (=Brahman): het diepste van mijn wezen is Brahman. De mens, volgens de Advaita Vedanta, is niet alleen een geconditioneerd wezen, zodat wanneer je zou weghalen zijn wensen, zijn mentale activiteiten, zijn emoties en zijn ego, je een louter niets zou vinden; hij is geest, hij is bewustzijn, hij is een vrij en tijdloos wezen.

Moksa, Mukta (vrijheid)

Het concept vrijheid wordt in eerste instantie in negatieve termen beschreven: vrijheid van karma, van acties die ons aan de wereld binden en vrijheid van samsara, de onophoudelijke afwisseling van geboorte en dood. Dit houdt in feite in dat vrijheid iets is waar we van wegvlugten. Echter als we al onze onvrijheden overwonnen zouden hebben, wat moeten we dan doen met onze vrijheid? Zoeken we dan weer iets anders om te overwinnen? Wij mensen hebben de neiging om ons onophoudelijk vast te houden aan dingen, ideeën en aan dromen en illusies. Vanuit een soort innerlijke dwangmatigheid houden we ons af van de mogelijkheid van vrijheid. En negatieve definitie van vrijheid resulteert in een ondragelijke leegheid, zonder een substantiele inhoud.

Er bestaat binnen de Advaita Vedanta echter ook een positieve benadering van vrijheid: het bereiken van een staat van “at-one-ment” (verzoening) met de diepte en de rust van Brahman en met de kracht van zijn creatieve wording. Spirituele vrijheid betekent de volledige realisatie van de mogelijkheden van de mens als spiritueel wezen. Het betekent het bereiken van inzicht in zichzelf; het betekent zelf-kennis en vreugde van het zijn.

Jnana-Yoga

Deze vrijheid wordt bereikt door de mentale discipline van jnana-yoga. Het is de discipline van kennis, inzicht. Het belangrijkste inzicht in de Advaita Vedanta is wel het inzicht dat Atman is Brahman, hetgeen reeds eerder in deze lezing aan de orde is gekomen.

Dit is een levend proces van weten en zijn en kan daarom niet omgezet worden in precies omschreven fasen. Echter er zijn

wel wat algemene dingen over te zeggen. In het navolgende worden 3 fasen beschreven die afgelegd dienen te worden:

- (1) het horen, het voor het eerst kennismaken met de leringen van AV. De leerling wordt gestimuleerd om naar wijzen te luisteren en ook om belangrijke teksten te bestuderen.
- (2) Het denken: het gaat om voortdurende reflectie op de filosofische aspecten van AV. Hij moet voor zichzelf gaan uitmaken of de concepten valide zijn. Alhoewel het in dit stadium gaat om louter abstracties, ideeën is het wel van belang dat hij ervan overtuigd raakt. Het gaat hier om intellectueel inzicht.
- (3) Constante meditatie: het gaat om het werkelijke, experientiele bereiken van Moksa. Als de leerling voldoende tijd heeft besteed aan reflectie, dan is hij klaar om te streven naar directe zelf-realisatie.

Satsang

Het woord Satsang komt uit het Sanskriet: Sat is waarheid en Sangha gemeenschap. Satsang betekent: “Samen zijn in waarheid”. Al vele jaren komen mensen overal ter wereld bijeen om uitdrukking te geven aan hun diepste verlangen: vrede te vinden in zichzelf en een oprecht en vreugdevol leven te leiden met achterlating van religies, filosofieën en concepten. Satsang is een directe weg zonder specifieke technieken en methoden. Het enige wat van belang is, is dat je het verlangen en de bereidheid hebt om te zien wie je werkelijk bent.

De essentie van satsang is de openbaring van datgene wat in voortdurende stilte altijd aanwezig is. Het is de herkenning van dit als je eigen ware natuur: bewustzijn, zijn en vrede. Het is de realisatie: ik ben Dit!

Om waarheid te vinden hoef je je niet in te spannen en ook niets te geloven.

Het is juist het moeiteloze einde van zoeken en nodeloos lijden. Het is Vrijheid hier en nu.

De eenheidservaring

Hier wil ik nog graag even de eenheidservaring, de eenheid van Atman en Brahman, naar voren halen.

Het kernideaal van de vedanta is eenheid. We moeten niet geringschattend op anderen neerkijken. Wij allen gaan op hetzelfde doel af. Het verschil tussen zwakheid en kracht is gradueel. Het verschil tussen deugd en ondeugd is gradueel. Het verschil tussen hemel en hel is gradueel. Het verschil tussen leven en dood is gradueel. Alle verschillen van deze wereld zijn een kwestie van gradatie en niet van soort, omdat eenheid het geheim van alle dingen is. Alles is het Ene, dat zich manifesteert als gedachte of leven of ziel of lichaam, en het verschil is slechts gradueel. Daarom hebben we niet het recht geringschattend neer te kijken op hen die niet precies op dezelfde manier zijn ontwikkeld als wij. Veroordeel niemand. Als u de helpende hand kunt toesteken, doe dat dan. Als U dat niet kunt, vouw dan uw handen, zeg uw broeders en laat ze hun eigen weg zoeken. Neerhalen en veroordelen is niet de juiste werkwijze. Werk wordt nooit op die manier volbracht. We gebruiken onze energie om anderen te veroordelen. Kritiek en veroordeling zijn een zinloze manier om onze energie te gebruiken, want op den duur komen we erachter dat allen hetzelfde zien, min of meer afgaan op hetzelfde ideaal, en dat onze verschillen merendeels een verschil van uitdrukkingsvorm zijn.

Al wat bijdraagt aan eenheid is waarheid. Liefde is waar en haat is vals, omdat haat bijdraagt aan veelvormigheid. Het is haat waardoor de ene mens gescheiden wordt van de andere; daarom is het slecht en vals. Het is een desintegrerende kracht. Het scheidt en vernietigt.

(4) Relevantie voor de Rozekruiser

Het zal duidelijk zijn dat de Advaita Vedanta van belang kan zijn voor de individuele Rozekruiser. AMORC is een mystieke orde; het zoeken naar eenheid van micro-kosmos en macro-kosmos, mens en kosmos, Atman en Brahman is een centraal thema. AMORC maakt in haar lessen en leringen gebruik van een veelheid van mystieke tradities en zeker ook die van de Advaita Vedanta. Er bestaat binnen AMORC een grote tolerantie tav van mensen met verschillende godsdienstige, levensbeschouwelijke en filosofische achtergronden. Daarbinnen zoekt iedere Rozekruiser zijn of haar eigen weg. In de bijeenkomsten in de tempel wordt een eenheid tot stand gebracht, doordat allen een ziel gaan vormen.

